

METODE INTERACTIVE UTILIZATE ÎN PROCESUL STUDIERII CÂMPULUI LEXICO-SEMANTIC

Natalia CEBANU, profesoară de limbă și literatură română,

Liceul Teoretic „Mihai Eminescu”, or. Cimișlia

Natalia STRATAN, dr., conf. univ., UST

Rezumat. *Pentru creșterea calității procesului instructiv-educativ, trebuie aplicate și perfecționate metodele tradiționale dar și introducerea unor metode și procedee educative moderne pentru a facilita organizarea eficientă a mersului didactic. În articolul de față sunt prezentate metodele interactive (tradiționale/ moderne), specificul și importanța utilizării lor în procesul studierii câmpului lexico-semantic.*

Abstract. *In order to increase the quality of the instructive-educational process, the traditional methods must be applied and perfected, but also the introduction of modern educational methods and procedures in order to facilitate the efficient organization of the didactic process. This article presents the interactive methods (traditional / modern), the specifics and the importance of their use in the process of studying the lexico-semantic field.*

Cuvinte-cheie: *Tehnologii moderne, metode interactive, sistem educațional, câmp lexico-semantic.*

Keywords: *Modern technologies, interactive methods, educational system, lexical-semantic field.*

Evoluția dinamică a proceselor socio-economice, condiționată de explozia noilor tehnologii, plasează în fața profesorului contemporan sarcini complexe, care necesită revizuirea/completarea unor concepții pentru ca sistemul educațional să corespundă exigențelor actuale și să formeze la discipoli componente valoroase și utile pentru activitatea cotidiană. În acest proces de metamorfoză a întregului sistem, specialiștii din învățământul general sunt obligați să relaționeze simbiotic pentru elaborarea unor concepte viabile, care să asigure schimbarea la nivel de metodologie, mecanisme și asigurare a calității studiilor.

Sistemul educațional actual necesită o abordare inovațională, cu implementarea tehnologiilor moderne, dezvoltarea stilului de gândire original, dar autentic, pentru a forma personalități componente care ar corespunde provocărilor viitorului și ar avea un stil de dezvoltare autodidactic.

În încurajarea elevilor în procesul asimilării cunoștințelor, o importanță mare o au metodele interactive. În cadrul predării câmpului lexico-semantic, profesorul poate opera cu diverse metode interactive, tradiționale (*observația, explicația, conversația, exercițiul, lucrul cu manualul*), cât și cele moderne: *ciorchinele, cubul, metoda PRES, activități cu fișe*, etc.

Una dintre metodele îndrăgite de elevi este *Problematizarea*. Prin specificul ei, *problematizarea* “se întemeiază pe crearea unor situații conflictuale (un dezacord între vechile cunoștințe ale elevilor și cerințele impuse de rezolvarea problemei, între modul de rezolvare, posibil din punct de vedere teoretic, și imposibilitatea de rezolvare practică a lui, necesitatea de a aplica în condiții noi cunoștințele asimilate anterior, de a alege din cunoștințele pe care elevul le posedă doar

pe acelea care ii vor servi la rezolvarea problemei, de a depune un efort de gândire pentru organizarea cunoștințelor într-o formulă sintetizatoare), care conduc gândirea elevilor din descoperire în descriere până la epuizarea conținutului unei teme” [1, p. 95].

Cercetările în domeniu atrag atenția asupra unei reguli, care trebuie respectată în utilizare metodei: „să se chibzuiască momentul și locul potrivit pentru plasarea problemei în structura metodică a lecției, ținând seama de: natura temei, nivelul dezvoltării intelectuale a elevilor, gradul lor de comprehensiune, motivele învățării, capacitatea de documentare și rezolvare de probleme, lacunele lor în cunoștințe, o justă proporționare a elementelor cunoscute și necunoscute” [4, p. 29].

Ciorchinele. Este o metodă grafică care stimulează gândirea critică și creativitatea elevilor. Elevii sunt puși în situația de a crea o structură grafică, utilizând informațiile, cunoștințele acumulate la o lecție, unitate de învățare ori să ajungă să descopere noi informații după lectura unui text. Metoda poate fi folosită în activitățile de învățare sau de fixare a cunoștințelor ori la evaluarea sumativă a unei unități de învățare.

Etapele metodei:

- pe mijlocul foii se scrie un cuvânt sau o propoziție (nucleu);
- elevii sunt invitați să scrie cuvinte sau sintagme care le vin în minte în legătură cu tema propusă;
- cuvintele sau ideile vor fi legate prin linii de noțiunea centrală;
- elevii lucrează în grupe - fiecare grupă prezintă „ciorchina” proprie;
- se analizează fiecare „ciorchină” și se efectuează una comună pe tablă dirijată de profesor.

După rezolvarea sarcinii de lucru, elevii vor folosi noțiunile și legăturile create pentru a dezvolta idei despre conceptul propus [6].

Metoda PRES ajută elevilor să-și exprime opinia cu privire la problema abordată, le dezvoltă capacitatea de argumentare. Procedura de aplicare prevede respectarea a patru pași, acestia fiind scriși din timp pe un poster:

P- Exprimați-vă *punctul de vedere*;

R- Faceți *un raționament* referitor la punctul de vedere;

E- Dați un exemplu pentru clarificarea punctului de vedere;

S- Faceți *un rezumat (sumar)* al punctului vostru de vedere.

Acești pași, precum și exemplul-model scris din timp pe un alt poster de profesor le vor ajuta elevilor să-și formuleze mai lesne răspunsurile [5, p. 71].

Cubul. Metoda este folosită când se dorește exploatarea unui subiect, a unei situații din mai multe perspective oferind elevilor posibilitatea dezvoltării competențelor complexe și integratoare. Etape: realizarea unui cub care are fețele numerotate de la 1 la 6; anunțarea subiectului pus în studiu;

împărțirea clasei în 6 grupe care examinează tema din perspectiva cerinței de pe una din fețele cubului.

Metoda activității cu fișele este o metodă de învățare care presupune utilizarea fișelor elaborate în prealabil de către profesor, conținând sarcini de lucru pe care elevii le rezolvă individual. Fișele pot avea *roluri* diverse: de suport în dobândirea de noi cunoștințe, favorizând autoinstruirea, de control, de realizare a conexiunii inverse; de tratare diferențiată a elevilor, conținând sarcini diferite pentru diferitele categorii de elevi din clasă [5, p. 71].

Metoda *diagrama Venn* reprezintă o modalitate de verificare a validității interferențelor prin reprezentări grafice. Metoda în sine constă în intersectarea unui număr de cercuri, fiecare cerc reprezintă un termen al interferenței. O putem utiliza în cadrul *extinderii*, deoarece permite o sinteză a materiei studiate [6].

Metodele interactive, intrate deja în uzajul pedagogic actual, contribuie atât la formarea competențelor specifice, pe obiecte, cât și la cele de bază, reclamate de documentele europene ca necesități stricte în educația copiilor și adulților, ca și componente indispensabile ale eficientizării strategiei didactice postmoderne. Recurgerea avizată și profesionistă la metodele interactive valorifică în mod original contribuțiile acestora la formarea competențelor, realizând obiective curriculare multiple [2, p. 13].

Așadar, recurgerea cât mai frecventă la câmpurile lexico-semantice, începând mult mai înainte de vârsta școlară mică, cât și învățarea acestora în școli ar conduce considerabil la dezvoltarea intelectuală, la evoluția sistemului lexical, la îmbogățirea limbajului comunicării, al capacității și al dezvoltării intelectuale ale elevilor.

Bibliografie

1. Bojin, Al. Metodica predării limbii și literaturii române. București: Editura didactică și pedagogică, 1998.
2. Cartaleanu, T., Cosovan, O. Formare de competențe prin strategii didactice interactive. Chișinău: Pro Didactica, 2008.
3. Crăciun, A. Dezvoltarea creativității în procesul studierii liricii filozofice la lecțiile de limbă și literatură română. În: Materialele conferinței republicane a cadrelor didactice, UST, 2018.
4. Drăguleț, M. Problematizarea și valoarea ei formativă. În: *Revista de pedagogie*, nr. 4, 1970;
5. Șchiopu, C. Metodica predării literaturii române. Chișinău: Combinatul Poligrafic, 2009.
6. <https://edict.ro/studiu-comparativ-intre-metodele-traditionale-si-moderne-utilizate-in-procesul-de-predare-invatare/>